

ה ג ר ע י ן כ ה ש ל מ ת ה ק ב ו ן

לפי הדברים שנשמעו בסיחת הקיבוץ בדבר השלמת הקיבוץ ע"י הגרעין, אפשר להניח כי החברים חושבים ברצינות לפתור את הבעיה הנוערת לפחות בחלקה ע"י צעד זה. מטרת הסודות האלו היא לעורר את תשומת לב כל חברי הקבוץ על החסרונות והליקוים בתוך הגרעין הידועים לנו היטב והדורשים תיקון מהיר. אמנם ידוע לי שלא מחובתי היה צריך להיות לכתוב על הנושא הזה, אך מכיון שאף אחד מהחברים לא מצא לנחוץ לעמוד הנעשה בחברת הגרעין אשר עתיד להיות השלמת הקיבוץ וגם לא נוקטים בצעדים לתיקון הסגיאנות, נאלצתי להסביר דברים אלה בכמה צלילים.

ובכן נתחיל: המדובר הוא על החינוך הסומרי, על רמת החברה בסטח הרעיוני-פוליטי. החברה התארגנה מסלוסה חלקים. א. הצעיר ביותר יוצאי התנועה ההונגאריה, ב. החלק הסני שהצטרף אליהם בהיותן בארץ כמה ימים בתור גוף מאורגן שלא הסתייך לפני כן לתנועת הסומר הצעיר. ג. הצ'כים אשר מוצאם והרכבם ידוע לכולנו. הצטרפותם של אלה האחרונים סיפר משהו בסטח שעליו מדובר כי חלק מהם היו חניכי התנועה עוד מהזמנים הטובים. אבל אין גם לסטח את העובדה שהחלק הסני הוא שלא מספטים קדומים כלפי התפיסה האי-דיאלוגית שלנו. בסיכום הסופי עמדו הם כ"סאבולה ראזה" ועל הקיבוץ היה לרשום עליו את שלו. אינני רוצה להטיל את האססה על הקיבוץ, להיפך לפי דעתי הסביבה המחנכת השפיעה לטובה בקליטתם בחיים היומיומיים ובעבודה. אבל הגורם הסני, המדריך שממנו תלו בצעם החינוך הפוליטי והרעיוני לא עשה את אשר היה צריך לעשות - קשר את עצמו לתכניות הלימודים הזעיר-בורגניות של עליית הנוער והזניח על חשבון זה את החינוך הפוליטי בחברה. כן ידוע לי ששנת הגרעין מיועדת לחינוך מרקסיסטי, אך האם אין להכין את הבסיס לכך במסך תקופת הנוער? האם לא יתיר כדאי להוריד פה ושם מהלימודים הכלליים ולהוסיף על חשבון זה מהתורה המרקסיסטית? ואם כבר רמת החברה בסטח ההשכלה הכללית דורשת ניצול של מקסימום במקצועות הכלליים, האם אין רקע מצוין לחינוך פוליטי? התופעות של היום בתוך הגרעין מעידות על כך שהדבר הזה לא נעשה ע"י המדריך.

ועכשיו כעבור שנתיים להיותם בקיבוץ עומדת לפנינו חברה שומרית ללא חוט סידרה! ארבעה חודשים לפני יציאתם לצבא שעל הספעתה אינני צריך לעמוד במיוחד. ברור לי באופן מוחלט כי גם אני כבר חי שנה באוירה "מחנכת" זו של צה"ל שהחינוך שם אינו מכוון לחיי קיבוץ. אפילו במסגרת הנח"ל אין חינוך לקראת חיי קיבוץ ואך ורק חברה שומרית חזקה בסטח האידיאולוגי תוכל לשמור על אחדותה ושלמותה ולהימנע מכל מיני השפעות מזיקות.

ומה היום? האם אתם יודעים חברים למה מתבזבז חלק ניכר של יום וחצי לימוד בסבוע? ובכן: מתמטיקה, גיאוגרפיה כלכלית, פסיכולוגיה (נוסף על זה מקבלים עוד הרצאות על תולדות תנועת הפועלים בארץ מפיו של המדריך הנוכחי והסטוריה יהודית מסטיו). אינני שולל את הלימודים בשלושת המקצועות הללו. יש להם מקום בלימודי ערב במקום לשחק בלפנים ובתור סיכום: עוד לא מאוחר. לרשותנו ארבעה חודשים. הצעתי להקים מועצת חינוך להרצות ולחנך לפי קו ברור למפרע על מנת לתקן משהו בסטח הפוליטי רעיוני ולחזק את החברה לקראת יציאתה, כי ספק אם ימצאו אחרת את הדרך בחזרה. חובתנו התנועתית זה אנחנו צריכים למלא בין אם יהיו השלמת קיבוץ העוגן בין אם לא.

פריץ
 28/1/41

נרקיס נרקיס נחמד
 לכן לא אקטוף אותך
 לצנצנת כי יפה אתה
 בביצה מאשר בצנצנת
 נרקיס נרקיס
 הישאר בביצה שם
 טוב לחיות הישאר בביצה
 בקיץ אתה ישן בביצה
 עכשיו בחורף אתה ער
 מוציא עליך נרקיס

נסיעתו של יעקב ש.

זה ארבע שנים סקיבוצנו נהנה מחברותו של מהנדס בנין קיבוצניק - ועם יציאתו לטווייץ עם יהודית לשם ריפוייה של עדנה - נסקור את חסיבות תפ- קידו אשר הוא מילא, למען להסיק מסקנות.

לדעתי היו שלושה גורמים עיקריים שסיעו בידי יעקב להגיע למה שהגיע.
א. הרצון להשתלב ולהשתתף באופן פעיל בחיי הקיבוץ. ב. ידיעותיו המקצועיות המוקדמות עם פרקטיקה מעשית בחו"ל. ג. הכרתו כי בתור בעל תפקיד אין בסמכותו לכפות את רצונו על הציבור, אלא מחובתו להיות המסרת של הקיבוץ על כל ענפיו ולדעת לשתף את הגורמים המאיימים בתיכנון כל בנין ולסלבו לתוכנית הנקודה הכללית.

הדרך עד הלום לא היתה תמיד סוגה בסוסנים, אבל הצלחתו של יעקב במילוי תפקידו ובהרכבת קדר מקצועי מעולה גם במקצועות המקורבים לבנין הוא פרי של ביקורת בונה שכדאי ללמוד ממנו. יעקב עצמו מודה כי עוד לפני שלוש שנים לא היה מעיז להעלות על דעתו כי אפשר לעשות קונסטרוקציה של גג 131 מטר מתח מצינורות של שני צול (מתבן). אין גם להכחיש כי עבר זמן מסוים עד אשר יעקב התרגל לתנאי הארץ והקיבוץ. דאגתו בהתחלת תיכנון הנקודה היתה - מה עוד להוסיף כדי שהבנין יהיה חזק יותר עוד קצת בטון עוד קצת ברזל וכו'.

קרבתו לביצוע לא רק כמתכנן אלא גם כמנהל עבודה וגם כבעל מקצוע ולא פעם כפועל שחור ליד המכונה. הכרת אדמת קובאני לא רק ליד המפה אבל עם את החפירה ביד, נתנו לו נוסף על חשבון סטאטי גם ביסחון דרוש ובסחון זה חסך לנו הרבה בטון וטובות ברזל וכסף וזמן.

רבה היתה הדרך מיזמה אקספנדיט לבניית שלד סולידי היום ואלה האנשים שעבדו יחד עם יעקב ועבדו לפני כן עבודת חוץ במקומות שונים ואצל קבלנים שונים וגם התנסו עם המחלקה הטכנית (גג של חדר האוכל, בית חרושת) אנו יכולים להעריך את תפקידו של מהנדס בעבודה יומיומית במסק.

מסקים שחסרים מהנדס מקומי בכלל לא יודעים להעריך כמה הם מפסידים. מהנדס מקומי יודע להתאים תכנית לרמה מקצועית של קבוצת הבנין, הוא לוקח בחשבון חומרים מצויים במסק, הוא מסנה במקום תכנית לפי דרישת בעל ענף אשר לא ידע בזמן התיכנון המוקדם בדיוק את כל הפרטים ואין צורך לבזבז זמן ובסיונות ולחכות שבועות למחלקה. הרבה אינני רוצה לכתוב על המחלקה הטכנית אבל דבר אחד חייבים להגיד: לתיכנון ענפי המסק שם באמת מבינים, מטפלים יפה, יתר התכניות כל זמן זמן שעבדנו אתם, קיבלנו תמיד אחרי גמר הבית. אני מעיז להגיד כי יעקב גם כמסייסיקן עמד על דרגה יותר גבוהה מהמהנדסים של המחלקה - שבאי-בטחונם עוברים סקיבוניות של חיסכון לקיצוניות שניה של בזבז והפרזה בחומר. היסוד של אגף המחסנים בבית החרושת, תכנית מופרזת של בנין בית אריזה לבית החרושת. גם הייתי מציע לראות את בנין הרפת החדש במעברות (מהדורה חדשה של קיר ביה"ח שלנו). לעומת זאת במבנים הרבים שתיכנן יעקב אין למצוא בינתיים שגיאה בקונסטרוקציה: לול, מחסן המרכזי, המסגריה, גן הילדים החדש, בתי מגורים, בתי נוער וכו'.

לבסוף אני פונה בשאלה לחברים. האם עסינו נכון לסלוח את יעקב ללימודים מטעם המחלקה ולחייב אותו ע"י כך לכמה שנים לעבוד מחוץ למקום? עוד לא מאוחר, הלימודים מתחילים בפברואר ובידנו האפשרות לשנות החלטה פזיזה ולתת ליעקב ללמוד כשומע חפשי על חשבוננו. במקרה זה הוא יכול לבחור לו את המקצוע לפי צרכיו של המסק כגון מדידות חקלאיות, תיכנון שירותים וכו'. אם כי לא נוכל להתחמק מחובתו של יעקב גם זמן מסוים במחלקה, אל נתחייב לשנים רבות כי נוכחותו של מהנדס בעבודה אין לשלם בכסף, בעיקר לא מהנדס עצמו והתפתח בקיבוץ.

שניו מלך

שאלתה או שאלה: איני יודע אל מי דברי מופנים, למערכת או ישר לאברי והם: לשם מה ולמי? כבר במאמרו הקודם הורגשה נימה מסוימת והיא עלתה במאמרו האחרון מעלה מעלה ואם גם עוד לא הגיעה לשיאה בתוכנה ובסיגנונה הידוע לנו מאז. ואני שואל, למי נחוץ הוא הדבר (הן גם האינפורמציה על הנעשה במפעל אתה צריך לחפש בנרות) ומה התועלת בדבר. אין היא מטהרת את האוירה, ומביאה בטופה נזק אף למפעל עצמו

ב"ה פו ע"ל"

הסבוע מתחילה האליפות הארצית שהיא העסירית בסנין האליפויות ב"הפוועל".
מאתנו מסתתפות קבוצות של הנוער והגרעין ההונגארי. סיסמת האליפות היא:
סדן עד אילת. באליפות מסתתפות כמעט 300 קבוצות שהן סונות 2500 חבר.
זהו המפעל הספורטיבי הגדול ביותר בארץ. השתתפנו כמעט בכל האליפויות
בהצלחה המניחה את הדעת. יוצא במקרה כי לסניף המקומי מלאו גם כן הסנה
עסר שנים לקיומו.

קבוצתנו רטמה דף יפה בתולדות כדורעף בארץ. החברים מסתתפים כבר באליפות
הקסיסים ומסחקם עומד על הגובה. כוח המחץ של חברינו מעיד על רמה טכנית
גבוהה ועוברת כמה קבוצות יותר צעירות. באליפות העסירית אנו מסתתפים ב3
קבוצות. הסיכויים הכי טובים ישנם לקסיסים. שתי הקבוצות של הנוער ושל
הגרעין הן יותר חלשות.

אם כי הסנה נבחרה אצלנו ועדה "חזקה" בכל זאת נסאר כל העומס עלי. אינני
יכול להתססר לתפקיד זה לפי מידת הרצון שיש לי אך לסרות הכל אני מסתדל
לעסות את מה שביכולתי. בין היתר אנו מסתדלים לארגן מסחקים בינקבוצתיים.

ברצוני לארגן בזמן הקרוב "יום ספורט" בהסתתפותן של קבוצות חוץ ומספר
מכסיטאלי של האוכלוסיה בבית. הפרשים יפורסמו אחרי גמר ההכנות. כעין
הקדמה יוצג סרט ספורטיבי עם דברי פתיחה.

אין להרחיב את הדיבור על פעולת הועדה שנחלטה ע"י נסיעתו של יעקב ט. עוד
יותר. פעולת הועדה היא מסותקת גם בגלל אי-פעילותו של יאיר. לעומת זאת
יש לציין בחיוב את היסגי קבוצת הקסיסים. לכדורעף. בהתחרות עם גבעת חיים,
שהקבוצה שלהם גילתה תמיד התנהגות ורצון טוב לגבינו וסיחקה אפילו עם
קבוצה בלתי מושלמת רק כדי לא להפסיד את מסחקי האימון.

לעסור הסני אנו נכנסים מתוך רצון עז להמסיד בפעולותנו. היה רצוי שיסתתפו
כל הגורמים (נוער, גרעינים, חברי וחברות) ועל ידי כך היינו יכולים
להרים את הרמה הכללית של תרבות גופנית בקיבוצנו. בהזדמנות זו אני מאחל
לכל הקבוצות שתסתתפנה באליפות הצלחה רבה. תחזקנה ידיהן שיסיגו את אותן
התוצאות שהיינו רגילים להם ויסטרו על קבודו של הקיבוץ כסם שסטרו עליו
קודמיהם.

סוקו

סאילתא: בהזדמנויות סונות האסמתי את המסגריה בהתנהגות פושעת כלפי העבודות
בלול. האם רגש הכבוד של המסגרים לא סחייבם לבקט בירור ולענות על
האסמותי.

איצו

סתי יחזירו את הסעון לחדר האוכל ? סלמה גרוס

כנצי נייגט ליוז'י אסר ביקר בבית היולדות ושואל אותו לסלום לביאה.
יוז'י: "כל עוד אני הייתי סם, הם עוד לא היו".

אמא

ל א ז פ נ י נ ו ב ח י נ ו ר ך מ ו ע ד ו ת

לא אחדש דבר אם אומר כי אמנם קיימים ליקויים רבים וסתירות קשות בעבודתנו החינוכית. אנחנו עדים לכך בהזדמנויות רבות: במידת מה אחדים מהם צוינו במאמרה של אהובה בסבוע שעבר. יש וליקויים אלה תלויים במידת מה בליקוי ידיעותינו ויש ליקויים אלה נובעים מתנאים אובייקטיביים אשר לעת עתה לא יכולנו להתגבר עליהם.

חסבנו שבהתפנות הקיבוץ מבעיות מסקיות סטרידות ביותר, נוכל להקדיש תשומת לב למצב בחינוך ולתקן מה שדרוש תיקון. אם הטעה הזאת נראית רחוקה מדי והבעיות המסקיות אינן באות על פתרונן וגם ליקויי החינוך סחריפים והולכים.

מי הוא נושא החינוך?

נושא החינוך בקיבוץ הנו הקיבוץ עצמו, הקיבוץ כולו. כמובן כל איש קיבוץ אחראי לחינוך הילדים והנוער ואין הוא אחראי ואין הוא אחראי לכך רק מתוך איזו שליחות שהוטלה עליו, אלא ממילא אם רצונו בכך ואף למרות רצונו. הקיבוץ מסתך בצורתו ובהילוכותיו. הדאגה היומיומית הרצופה לחינוך הילדים ולטיפולים נמסרת לידי עובדי החינוך, לידי המטפלות. המטפלת בחינוך הקיבוצי, בחינוך המסותף תופסת מבחינה אפקטיבית וגם מבחינת הדאגה הגופנית את מקום האם במספחה. הילד במספחה גדל כשנפשו נמסכת אל שני קוטבים: אם ואב. והיחסים בינו וכינם קובעים במידה גדולה את עיצוב אופיו. הילד במספחה הקיבוצית נמסר למסחך של שלושה קוטבים: אם, אב, מטפלת. אופי של הילד נקבע על כן על פי יחסיו עם שלושת הגורמים הללו. הרגליו, כושר התקטרויותיו, אופיו במלה אחת, הם תולדת קטריו אל כל אחד מהם ולסלוטתם ביחד.

במספחה החייה חוץ מן המסגרת הקיבוצית קביעות אהבת שני הגורים וקטריום תקינים ביניהם, הם גורמים גורליים לגבי התפתחות הילד. בקיבוץ הילד תלוי בקביעות הקטריום אלן ההורים ואל מטפלת אחת.

נמצאו בקיבוצנו חכרים, המטילים ביקורת חריפה על החינוך המסותף. עלינו לכוון ביקורת זאת אל הנקודה הכאובה הזאת במסגרת החינוך המסותף. עלינו להסביר לעצמנו את מידת הסבל והזעזוע שנגרמים לילד הרך בהתחלף מטפלת אהובה עליו. אפשר להניח שכל עולמו, עולם ההרגלים ועל כן כל בטחונו, עלולים להתמוטט. מטפלת קבועה לילד מגיל הינקות הרכה ועד לגיל הגן זהו הכרח שאין להסתמט ממנו. אם לא נצליח להסיג את ההיטג הזה, עלינו להתכוון מראד להפרעות רציניות בהתפתחות ילדינו. מטפלת קבועה, מטפלת אהובה, היינו חמימות, היינו ביטחון, היינו ריכוז בעבודה, במסחך, בליטוד, היינו מקסימום הפקת הכטרונות האיטיים. מחסור במטפלת קבועה, היינו עצבנות, חוסר ביטחון, היינו חוסר ביטחון במסחך, בליטוד עם כל תופעות הן ואי החיצוניות.

מה המצב בקיבוץ?

רוב הקבוצות מלבד קבוצות אחדות עד כה מצטיינות בריבוי המטפלות בתולדות חייהן. מותר להניח לאור קורות ילדי בית הספר, שתופעות מסוימות שהנן קטורות בחינוך לניקיון, נובעות בעיקרן בחילופי מטפלות התכופים. כיום אחרי 8 שנים מאז הולדת הילד הראשון, אנו עדים להמסך התופעה בצורה חריפה לסדי. אנו עמלים להכניס לעבודה החינוכית חברות שזה עתה הגיעו לקיבוץ וסטבע הטצה נתונות בקלות יתר לניקורת. מאידך גיסא אין בין החברות הטעורות בחיי הקיבוץ נכונות יתר לקחת על עצמן עבודה חינוכית - מדוע?

על מי אם לא עלינו מוטלת החובה לחנך את ילדינו ולחנך אותם לקראת המסכת דרכנו? האם אי אפשר יהיה תמיד לסבר את האויטות לגבי עניני החינוך הקיימת ביבוץ.

יעקב פואה

ל ה ד ס ה ל י ו ז י ו ל ת ר צ ה ש פ ע ב ר כ ו ת
ו מ ז ל ט ו ב כ פ ו ל כ פ ל י י מ ל ה ו ל ד ת
ה ת א ו מ ו ת